

Elektronická sbírka a elektronická legislativa (eSeL) – shrnutí, FAQ

SHRnutí

Projekt eSeL tvoří elektronická sbírka zákonů a mezinárodních smluv (*e-Sbírka*) a elektronický nástroj pro tvorbu legislativy (*e-Legislativa*) – jde o zásadní modernizaci tvorby práva a přístupu k němu pro širokou veřejnost. Elektronická podoba Sbírký zákonů bude konečně garantovaná a právně závazná. Projekt zajistí dostupnost, přehlednost a srozumitelnost platného práva každému občanovi a z kvalitní, zefektivní a zpřehlední jeho tvorbu od počátku legislativního procesu.

PODROBNÉ PŘEDSTAVENÍ PROJEKTU

- Projekt napравuje dlouhodobý nedostatek, kdy právně závazné sbírky zákonů byly jen v papírové podobě. To bylo nejen zastaralé, ale takový přístup k právu byl i zbytečně složitý.
- Přináší jedno elektronicky, nepřetržitě a bezplatně dostupné místo s přístupem k legislativě platné aktuálně i v minulosti, stejně jako k legislativě, která je projednávána.
- Zavádí právně závaznou elektronickou podobu správních předpisů, propojuje informace o právu ČR a EU a poskytuje k ní také vybrané odůvodňující, vysvětlující a metodické dokumenty veřejné správy.

Celý legislativní proces bude díky eSeL digitalizovaný a sjednocený od počátku až po publikaci ve Sbírce zákonů. **Zvyšuje tak přehlednost legislativního procesu pro ty, kteří právo tvoří, i ty, kteří ho sledují.** To současně posiluje jeho transparentnost.

Obdobná modernizace bude díky tomuto projektu Ministerstva vnitra možná i v oblasti právních předpisů územních samosprávných celků. Tím se vytvoří předpoklady pro rozvoj trhu služeb právní informatiky.

E-Sbírka a e-Legislativa propojí existující systémy institucí, které se podílejí na legislativním procesu. Jedná se zejména o informační systémy Úřadu vlády oDok/eKLEP, systém Poslanecké sněmovny a Senátu. E-Legislativa bude pro systémy institucí zdrojem všech textů předpisů, například systém Poslanecké sněmovny z ní bude přebírat podklady pro tvorbu tisků.

e-Sbírka

Elektronická sbírka nabízí právo v digitalizované podobě. Najdete zde aktuálně platné právo i přehled práva, které bylo platné v minulosti, ve dvou základních podobách.

- **Právně závazná znění** právních předpisů v podobě dnešní Sbírký, nicméně v elektronické podobě.
- **Informativní strukturovaná podoba**, která umožní moderní práci s právními předpisy jako vyhledávání v textu, zobrazení úplných znění v různých časových okamžicích, svázání základních předpisů s jejich novelami, využívání odkazů do souvisejících předpisů a právních slovníků ČR a EU.

Systém e-Sbírka bude dostupný všem bez omezení bezplatně na veřejném webovém portálu. Základní podmínkou pro její vznik bylo vytvoření ověřené a strukturované databáze úplných znění právních předpisů. Její součástí bude i tezaurus českých právních předpisů CzechVoc jako jeden z nástrojů snazšího vyhledávání v systému i jako podklad pro sjednocování terminologie právního řádu. Databáze bude spolehlivým zdrojem informací o právu ČR, umožní vývoj a aplikaci pokročilých nástrojů pro tvorbu a projednávání právních předpisů.

e-Legislativa

Systém elektronické tvorby právních předpisů mimo jiné umožní:

- **tvorbu právních předpisů** ve strukturované podobě ve všech fázích legislativního procesu,
- podporu legislativních procesů od přípravy návrhu přes jeho schválení až po publikaci ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv,
- **propojení všech zainteresovaných institucí** v rámci jednoho procesu tvorby práva,
- zveřejňování návrhů v jednotlivých stavech legislativního procesu,
- podporu pro připomínková řízení, vyhlásování právních aktů ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv, automatické vyhledávání novelizovaných bodů a další specifické části legislativního procesu,
- **propojení s existujícími legislativními knihovnami** Úřadu vlády, Poslanecké sněmovny a Senátu.

Systém e-Legislativa zahrnuje:

1. **online Šablona** - editor právních předpisů pro autorizované uživatele,
2. **offline Šablona**,
3. **veřejný portál** e-Legislativy.

Ad. 1 – online ŠABLONA

Hlavní pracovní nástroj legislativně-technických pracovníků při tvorbě právních předpisů. Právě ten přinese zásadní změnu podoby přípravy novely právního předpisu, kdy změny budou zapracovávány přímo do posledního platného znění novelizovaného předpisu. Novelizační změny budou uloženy v systému ve strukturované podobě, což umožní výrazně zmodernizovat a zpřehlednit legislativní proces pro všechny jeho účastníky. Ze změn v textu předpisu bude například poloautomaticky generováno znění novelizačních bodů, bude možné zobrazit více změn (návrhů) v textu najednou a zjistit tak důsledky současného přijetí různých pozměňovacích návrhů. Systém také bude schopen rozpoznat kolize návrhů a upozornit na ně.

Ad. 2 – offline Šablona

Nástroj pro neautorizované uživatele (např. pro advokáty připravující legislativní texty nebo pro práce bez připojení k internetu).

Ad. 3 - veřejný portál e-Legislativy

Zde budou k dispozici všechny zveřejnitelné informace o jednotlivých návrzích v legislativním procesu včetně stavu procesu, historie, připomínek nebo doprovodných dokumentů. V neveřejné části bude možné dle oprávnění konkrétního uživatele posouvat stav legislativního procesu, podat připomínku nebo pozměňovací návrh či pracovat s návrhy, které prozatím nejsou rozhodnutím autora zveřejněny.

ČASOVÝ HARMONOGRAM

Projekt eSeL bude nabíhat postupně:

- **1. 1. 2024** – spuštění veřejného portálu **e-Sbírky**;
- **1. 7. 2024** – spuštění **e-Legislativy pro právní akty**, které nejsou právními předpisy (sdělení, mezinárodní smlouvy, rozhodnutí o vyhlášení voleb);
- **1. 10. 2024** – spuštění **e-Legislativy pro prováděcí právní předpisy** (vyhlášky, nařízení);
- **1. 1. 2025** – spuštění **e-Legislativy pro zákony, ústavní zákony, zákonná opatření Senátu a nálezy Ústavního soudu**.

FAQ

Jaké jsou finanční náklady projektu?

Celková cena projektu eSel činí 719 milionů korun, přičemž víc než polovina nákladů (473 milionů korun) byla hrazená z evropských peněz z IROP. Nejvýznamnější ucelenou částí výdajů jsou náklady na digitalizaci a verifikaci databáze – digitalizované právní předpisy od roku 1945.

Co ovlivnilo cenu projektu?

Jenom samotná digitalizace zákonů a verifikace dat tvoří 1/3 nákladů (necelých 240 milionů) z celkové ceny projektu. Cena digitalizace byla určena jako část dodávky systému e-Sbírka a e-Legislativa na základě otevřené veřejné zakázky.

Nejedná se však o pouhé naskenování zákonů. Digitalizace zahrnuje celou řadu kroků transformujících stejnopis zákonů do datového modelu systémů e-Sbírka a e-Legislativa. Zahrnuje převod do podoby strukturovaného textu (náročné zejména v případě výskytu rozsáhlých tabulek, obrázků či vzorců), zachycení metadat (odkazy a jiné typy vazeb mezi akty a dalších vlastností aktů) a v případě právních předpisů zachycení účinnostních a novelizačních instrukcí a tvorbu jednotlivých časových znění právních předpisů včetně případné analýzy a řešení konfliktních novelizací.

Digitalizace dat e-Sbírkou tak představuje rozsáhlý objem práce, vyžadující vysoce odbornou právní expertizu.

Jak dlouho se projekt připravuje?

Koncepce obou projektů byly vytvořena mezi lety 2007 až 2010. Od roku 2013 do roku 2014 probíhala první fáze realizace projektu, ve které byla např. zpracována podrobná architektura systémů e-Sbírka a e-Legislativa. S ohledem na časová omezení tehdy končícího programového období strukturálních fondů Evropské unie byla realizace projektu posunuta na nové programové období. V období 2016 až 2017 byl aktualizován detailní návrh architektury technického řešení projektu, veřejné zakázky byly vyhlášeny na konci srpna 2017.

V období 2015 až 2016 byla také přijata základní právní úprava legislativního řešení v podobě zákona č. 222/2016 Sb., o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv a o tvorbě právních předpisů vyhlášených ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv. Zákon byl publikován ve Sbírce zákonů 20. července 2016 a v aktuálně platném znění nabývá účinnosti 1. ledna 2024.

Proč se realizace projektu zpozdila?

Již na počátku projektu v roce 2017 byly stanoveny termíny a milníky nerealisticky, a proto nebylo možné je dodržet. Realizace systému zahrnuje velmi náročný proces různých typů prací – počáteční analýzy, vývoj, testování i integrační vazby. Navíc se nejedná o již dostupné typové řešení, ale o vývoj systému přímo na míru. Potřebný čas si vyžádala i integrace systémů Úřadu vlády, Poslanecké sněmovny a Senátu sloužících k oběhu dokumentů v legislativním procesu. Důvodem byla zejména potřeba zajistit doplnění a úpravy těchto odlišných systémů nezbytných pro propojení se systémy e-Sbírka a e-Legislativa. Důkazem náročnosti takových projektů je i prodlužování realizace obdobných systémů v zahraničí, např. v Německu nebo ve Slovinsku.

Jaké jsou výhody e-Sbírkou oproti komerčním systémům, které jsou dostupné zdarma?

E-Sbírka je jediná státem garantovaná jako právně závazná podoba. Oproti komerčním subjektům jsou všechny informace a funkcionality přístupné bezplatně. Komerční systémy vykazují určitou míru chybovosti. Chyby jsou jak v samotných textacích zákonů, tak i v identifikovaných prováděcích předpisech.

Jak konkrétně zlepší e-Legislativa tvorbu právních předpisů?

Zvýší dostupnost, přehlednost a srozumitelnost platného práva. Bude automaticky generovat novelizační body při tvorbě legislativy. Posílí efektivitu a transparentnost tvorby práva. Sníží počty chyb v legislativním procesu. Zvýší přehlednost tvorby a projednávání právního předpisu atd.

Jak bude ošetřeno, že e-Legislativu budou aktivně využívat všechny úřady a zákonodárci?

Povinnost využití elektronického systému tvorby právních předpisů je dána zákonem č. 222/2016 Sb., § 16 a násl. Použití e-Sbírky, která je určena široké veřejnosti, je samozřejmě na dobrovolné bázi.

Jak bude probíhat školení uživatelů, kteří musí se systémem povinně pracovat?

S jednotlivými typy uživatelů se bude pracovat od jara 2024, školení budou rozdělena dle míry práce konkrétních typů uživatelů v systému e-Legislativy. Školení budou online i prezenčně na různých úřadech.

BŘEZEN 2024

- Zpracování plánu školení e-Legislativy,
- úvodní školení ambasadorů e-Legislativy.

DUBEN 2024

- Představení aplikace **e-Legislativa offline** a sběr podnětů od odborné veřejnosti.

KVĚTEN 2024

- Začátek školení uživatelů e-Legislativy,
- představení **veřejného portálu e-Legislativy** a sběr podnětů od zainteresované veřejnosti,
- seminář s odbornou veřejností o problematice elektronického legislativního procesu I,
- konference ISSS.

ČERVEN 2024

- Seminář pro uživatele e-Legislativy se zaměřením na mezinárodní smlouvy před spuštěním do ostrého provozu.

ČERVENEC 2024

- Začátek školení pro uživatele e-Legislativy z institucí státní správy se zaměřením na vyhlášky a nařízení vlády,
- 1. 7. začíná e-Legislativa s dalšími právními akty (sdělení/mezinárodní smlouvy, rozhodnutí o vyhlášení voleb).

ZÁŘÍ 2024

- Pravidelná konference eGovernmentu v Mikulově.

ŘÍJEN 2024

- Začátek školení e-Legislativy pro poslance/senátory, asistenty,
- začátek školení e-Legislativy se zaměřením na právní předpisy a nálezy ÚS,
- 1. 10. začíná e-Legislativa s prováděcími předpisy.

PROSINEC 2024

- Seminář s odbornou veřejností o problematice elektronického legislativního procesu II.

Zapojili jste uživatele do testování systému, aby pro něj byl uživatelsky přívětivý?

Ministerstvo vnitra na vývoji spolupracovalo s dalšími partnery projektu – Úřadem vlády, Poslaneckou sněmovnou a Senátem. Na jaře 2023 se do testování e-Sbírky zapojily např. i krajské úřady. Dodavatelé kladli důraz na dobrou praxi a tzv. uživatelskou zkušenost, kdy veškerá řešení jsou navrhována tak, aby primárně co nejlépe a nejpřívětivěji sloužila uživatelům.

Kdo je vlastníkem softwaru?

Vlastníkem software je Ministerstvo vnitra.

Jak systém technicky funguje, kdo je jeho provozovatelem?

Projekt je postaven na existujících datových centrech Ministerstva vnitra (DC eGov) a v široké míře také využívá už vybudované nástroje eGovernmentu, zejména služby poskytované Centrálním místem služeb

(CMS 2.0). Systémy e-Sbírka a e-Legislativa budou vzájemně propojeny s existujícími legislativními knihovnami Úřadu vlády, Poslanecké sněmovny a Senátu, budou využívat data a poskytovat data systémům Evropské unie EUR-Lex a N-Lex. Jejich provozovatelem je do listopadu 2028 společnost Asseco Central Europe, a.s.

Jak bude řešen provoz systému po uplynutí úvodní pětileté lhůty?

Nový provozovatel systému bude vybrán pomocí otevřené veřejné zakázky.

Kdo je autorem systému, které společnosti se na něm podílely?

Hlavním dodavatelem je Asseco Central Europe, a.s., poddodavateli jsou NTT DATA Business Solutions a.s. (dříve itelligence a.s.), TECHNISERV IT, spol. s r.o., scanservice a.s., První certifikační autorita, a.s., a PHYSTER TECHNOLOGY, a.s.

Kolik zákonů je v e-Sbírce dostupných?

Cca 44 600 právních předpisů.

Od jakého data jsou zákony v e-Sbírce dostupné? Jsou nějaké zákony, které v e-Sbírce nejsou?

E-Sbírka obsahuje veškeré platné i neplatné právní normy od 4. 4. 1945 a vybrané předpisy od roku 1918. E-Sbírka neobsahuje právní normy z období protektorátu nebo z období Rakouska-Uherska, tedy před vznikem Československa.

Co se stane, kdyby se zjistilo, že v datech jsou chyby?

Ministerstvo vnitra vynaložilo velké úsilí, aby výskyt chyb v datech systému e-Sbírka a e-Legislativa v co největší míře eliminovalo. V případě, že uživatelé při práci s e-Sbírkou narazí v textech právních předpisů nebo jiných údajích na něco, co budou považovat za chybu, mohou kontaktovat Ministerstvo vnitra, aby danou věc ověřilo a zajistilo případnou opravu.

Budou data dostupná ve formátu Open dat?

Ano, od 15. 1. 2024.

Je možné přes veřejná API systém integrovat s dalšími systémy?

Ano, po 15. 1. 2024. Pomocí poskytovaného API mohou registrovaní uživatelé jednoduchým strojovým způsobem získávat právě ta data e-Sbírky, která je zajímají. Tato data mohou volně využít ve vlastních aplikacích. Veřejné API neumožňuje vytvářet, měnit ani mazat data e-Sbírky. Využití API pro navazující služby bude nicméně do 30. 6. 2024 omezeno nebytnými kroky spojenými s přípravou systému a jeho dat ke spuštění e-Legislative do ostrého provozu.

Kolik díky projektu eSeL ušetří obce?

Roční předplatné tištěné Sbírkou pro jednu obec činí přibližně 16 000 Kč (při velkém rozsahu potom s doplatkem až 18 000 Kč), teoretická úspora pro ČR, která má 6 254 obcí, tak odpovídá cca 100 000 000.

Proběhlo už představení odborné veřejnosti?

Komunikace s odbornou veřejností probíhá kontinuálně. K podrobnějšímu představení došlo 15. 12. 2023. Účastnili se ho zástupci Exekutorské komory, veřejných i soukromých vysokých škol v oblasti práva a veřejné správy, ale i další stakeholdři jako Sdružení místních samospráv či Hospodářská komora, se kterou se připravuje memorandum o zapojení do ověřovacího testování.